

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет Декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Кафедра Мистецтвознавства і мистецької освіти
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної
діяльності
І.В. Петрова
(підпис) (ініціали, прізвище)
«1» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК.5 Універсальний дизайн

(шифр і назва навчальної дисципліни)
рівень вищої освіти «Доктор філософії» Третій (освітньо-науковий) рівень

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва)

освітня програма «Дизайн»
(назва)

спеціальність 022 Дизайн
(шифр і назва)

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська
(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-
професійної програми (для акредитованих ОПП та
акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих
ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

В.В.Самойлович
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
Мистецтвознавства і мистецької
освіти

31.08_2023 р. № 1

Завідувач кафедри

К.Р.Гончар
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Універсальний дизайн» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Доктор філософії» Третій (освітньо-науковий) рівень за спеціальністю 022 «Дизайн» КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2023. 18 с.

Розробник: Гальчинська Ольга Сергіївна, доктор філософії з дизайну, доцент, доцент кафедри графічного дизайну КДАДПМД ім. М. Бойчука
galchinskaya_olga@kdidpamid.edu.ua

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету _____ А.В.Дяченко
 (підпис) (ініціали, прізвище)
 1.09.2023.

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету _____
 (назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету №_1 від 31.08.2023

Голова НМР факультету _____ Р.І.Петрук
 (підпис) (ініціали, прізвище)

©Гальчинська 2023

© КДАДПМД ім. М.Бойчука, 2023

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 02 Культура і мистецтво (шифр і назва)	обов'язкова	
Електронна адреса https://kdidpamid.edu.ua/academy/robochi-programy-navchalnyh-dyscyplin-ta-inshi-navchalno-metodychni-materialy-kafedry-mystecztvoznavstva-i-mysteczkoyi-osvity/	Спеціальність (освітня програма): 022 Дизайн (шифр і назва) ОНП «Дизайн» (назва)	Рік підготовки:	
		1-й	
Загальна кількість годин – 180		Семестр	
		1,2-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: Аудиторних: 1 семестр-2; 2 семестр - 4 самостійної роботи студента: 1 семестр-4; 2 семестр - 8	Освітній рівень: третій (д.філ.)	Лекції	
		20 год.	
		Практичні, семінарські	
		40 год.	
		Самостійна робота	
		120 год.	
		Індивідуальні завдання: _____год.	
		Вид контролю: <i>Поточний, підсумковий</i>	
		Форма контролю: Іспит	

1 Мета вивчення навчальної дисципліни¹

Метою вивчення навчальної дисципліни «Універсальний дизайн» є формування у здобувачів компетентностей інклюзивної дизайн-діяльності, що охоплюють: організацію інклюзивного, універсального середовища; дослідження можливостей проєктування продуктів, що сприятимуть включенню осіб з особливими потребами в суспільне життя; реалізація універсальних проєктів, зручних у використанні як для широкої аудиторії, так і для осіб з особливими потребами; розуміння особливостей інклюзивного дизайну та реалізації його у практичній діяльності.

Завданням дисципліни є формування у здобувачів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

Загальні компетенції ЗК:

ЗК 1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері дизайну на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) СК:

спеціальних (фахових, предметних):

СК1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері дизайну та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з дизайну та суміжних галузей.

СК2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері дизайну, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК4. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері дизайну та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, лідерство під час їх реалізації.

СК5. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері дизайну, оцінювати сучасний стан і тенденції розвитку дизайну.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері дизайну і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з дизайну, отримання нових знань та здійснення інновацій.

РН2. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу та прикладних досліджень проблем дизайну, наявні літературні дані; аналізувати

досліджувану проблему з урахуванням широкого інтелектуального та соціокультурного контекстів.

РН8. Розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проєкти, які дають можливість створити нове цілісне знання та професійну практику і розв'язувати значущі наукові проблеми дизайну з врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН9. Складати пропозиції щодо міжнародного наукового співробітництва, а також щодо фінансування наукових досліджень у сфері дизайну.

3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ з/п	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Філософія освіти і науки
2.	Методика та методологія науково-дослідної роботи в галузі культури і мистецтва
3.	Іноземна мова у науковому спілкуванні та письмі
4.	Дизайн як обмежена багатокритеріальна оптимізаційна задача
5.	Інформаційні технології в практиці наукових досліджень

4. Очікувані результати навчання

1_семестр

Знати:

- концепції й теорії розвитку універсального (інклюзивного) дизайну;
- термінологію, категорії, принципи, проблематику універсального дизайну;
- теорії, принципи, методи та поняття з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі універсального дизайну;
- сучасний досвід та тенденції універсального дизайну;

вміти:

- формувати системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для створення проєкту інклюзивного дизайну;
- вміти ініціювати, ґрунтуючись на інноваційних технологіях у галузі дизайну;
- розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти;
- формувати міждисциплінарні зв'язки в дизайн-проєктуванні,

Знати:

- міжнародний контекст розвитку філософії універсального дизайну;
- законодавчу та інформаційну базу інклюзії в Україні та світі;
- інноваційні методи і техніки універсального дизайну;
- методологічні підходи дослідження універсального дизайну.

вміти:

- розробляти проекти дизайну з урахуванням індивідуальних особливостей осіб з особливими потребами;
- ефективно взаємодіяти з усіма учасниками процесу дизайн проектування з метою врахування індивідуальних особливостей осіб з особливими потребами;
- використовувати фахову нормативну, методичну, наукову інформацію для розвитку професійної та наукової дизайн-діяльності.

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усь ого	у тому числі				усь ого	у тому числі			
		л	п	се м.	с. р.		л	п		с. р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр 1										
Тема 1. Інвалідність та проблеми доступності.	12	2	2	8						
Тема 2. Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для людей з інвалідністю в Україні	12	2	2	8						
Тема 3. Доступність архітектурного середовища	12	1	3	8						
Тема 4. Транспортна та інформаційна доступність	12	1	3	8						
Тема 5. Розвиток універсального дизайну	12	2	2	8						
Усього годин	60	8	12	40						
Вид контролю: іспит										
Семестр 2										
Тема 6. Принципи універсального дизайну	24	2	6	16						
Тема 7. Поняття «Розумне пристосування»	24	2	6	16						
Тема 8. Покращення «Безпеки для	24	2	6	16						

всіх» завдяки впровадженню принципів універсального дизайну										
Тема 9. Застосування принципів універсального дизайну в дизайн-середовищі України	24	4	4	16						
Тема 10. Легкість сприйняття інформації як один з принципів універсального дизайну	24	2	6	16						
Усього годин	120	12	28	80						
Вид контролю: Іспит										

5.2 Теми лекцій

1 семестр

№ з/п	Назва теми, її анотація ²	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Інвалідність та проблеми доступності. Тема розкриває соціальні моделі інвалідності, основні бар'єри та принципи забезпечення рівного доступу в публічному просторі. Аналізуються концепції інтеграції та інклюзії, а також роль дизайну середовища у формуванні доступності. [5], [7], [11]	2	
2	Тема 2. Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для людей з інвалідністю в Україні. Розглядаються законодавчі акти, державні стандарти та міжнародні документи, що регламентують доступність. Особлива увага на українське нормативне поле та його відповідність Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. [5], [6], [7], [12]	2	
3	Тема 3. Доступність архітектурного середовища. Поняття та формулювання об'єкту, предмету дослідження, визначення змісту дослідження. [8], [10], [11], [16], [19], [25]	1	
4	Тема 4. Транспортна та інформаційна доступність. Розкривається доступність транспортних систем, навігації, комунікацій і цифрового контенту. Аналізуються принципи «доступного транспорту» та «доступної інформації» як ключових	1	

² Анотація практично представляє собою перелік питань, що розглядаються на лекції.

	компонентів інклюзивного суспільства. [3], [4], [5], [9], [11]		
5	Тема 5. Розвиток універсального дизайну. Охоплює історію формування концепції універсального дизайну та її еволюцію у світі. Розглядаються ключові теоретики та проекти, які вплинули на розвиток інклюзивних дизайн-практик. [1], [2], [8], [13]	2	
Усього годин за 1 семестр: 10		8	

2 семестр

№ з/п	Назва теми, її анотація ³	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
6	Тема 6. Принципи універсального дизайну. Домінуючі принципи UDL та Universal Design подані як інструменти створення інклюзивного продукту, середовища й комунікації. Тема пояснює застосування семи класичних принципів та їх адаптації у сучасних підходах. Література: [1], [2], [3], [9], [13].	2	
7	Тема 7. Поняття «Розумне пристосування». Тема висвітлює категорію «reasonable accommodation» як індивідуальний підхід до забезпечення рівних можливостей. Аналізуються форми адаптацій, що не змінюють сутності середовища, але роблять його доступним для конкретних користувачів. [5], [7], [12].	2	
8	Тема 8. Покращення «Безпеки для всіх» завдяки впровадженню принципів універсального дизайну. Розглядається, як універсальний дизайн зменшує ризики та створює безпечні умови для людей з різними потребами. Тема охоплює підходи до планування безпечних маршрутів, евакуації та інформаційних систем. [2], [5], [8], [9], [13].	2	
9	Тема 9. Застосування принципів універсального дизайну в дизайн-середовищі України. Досліджуються українські кейси впровадження універсального дизайну: архітектура, транспорт,	4	

³ Анотація практично представляє собою перелік питань, що розглядаються на лекції.

	комунікації, громадські простори. Окреслюються виклики та перспективи формування безбар'єрного середовища в Україні. [5], [6], [7], [12], [13]].		
10	Тема 10. Легкість сприйняття інформації як один з принципів універсального дизайну. Мова йде про інформаційний дизайн, адаптивні формати подачі, доступні шрифти, контрастність, мультимодальність. Тема розкриває зв'язок між доступністю контенту та когнітивними особливостями користувачів. Література: [3], [4], [5], [11], [13].	2	
Усього годин за 2 семестр: 10		12	

5.3 Теми практичних занять

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Інвалідність та проблеми доступності.	2	
2	Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для людей з інвалідністю в Україні	2	
3	Доступність архітектурного середовища	3	
4	Транспортна та інформаційна доступність	3	
5	Розвиток універсального дизайну	2	
Усього годин за 1 семестр		12	

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
6	Принципи універсального дизайну	6	
7	Поняття «Розумне пристосування»	6	
8	Покращення «Безпеки для всіх» завдяки впровадженню принципів універсального дизайну	6	
9	Застосування принципів універсального дизайну в дизайн-середовищі України	4	
10	Легкість сприйняття інформації як один з принципів універсального дизайну	6	
Усього годин за 2 семестр		28	

5.5 Самостійна робота⁴

1 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Інвалідність та проблеми доступності. Підготовка до практичного заняття по темі.	8		Перевірка виконання практичних завдань
2	Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для людей з інвалідністю в Україні. Підготовка до практичного заняття по темі.	8		Перевірка виконання практичних завдань
3	Доступність архітектурного середовища. Підготовка до практичного заняття по темі.	8		Перевірка виконання практичних завдань
4	Транспортна та інформаційна доступність. Підготовка матеріалів до апробації.	8		Перевірка виконання практичних завдань
5	Розвиток універсального дизайну. Підготовка матеріалів до апробації.	8		Перевірка виконання завдань
Усього годин за 1 семестр		40		

2 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
6	Принципи універсального дизайну. Опрацювання матеріалів проведеного дослідження за власною темою.	16		Перевірка виконання практичних завдань
7	Поняття «Розумне пристосування». Підготовка до практичного заняття по темі.	16		Перевірка виконання практичних завдань
8	Покращення «Безпеки для всіх» завдяки впровадженню принципів	16		Перевірка виконання

⁴ Самостійна робота включає години: підготовки до аудиторних занять (лекцій, практичних); опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях; розрахункових (розрахунково-графічних) робіт; індивідуального науково-дослідного завдання; підготовки до контрольних заходів, їх складання студентами заочної форми навчання.

	універсального дизайну. Опрацювання матеріалів для написання наукової публікації.			практичних завдань
9	Застосування принципів універсального дизайну в дизайн-середовищі України. Робота над публікацією.	16		Перевірка виконання практичних завдань
10	Легкість сприйняття інформації як один з принципів універсального дизайну. Завершення роботи над публікацією.	16		Захист проєкту
Усього годин за 2 семестр		80		

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування⁵

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- демонстрація проєкту;
- апробація дослідження під час конференції;
- презентації, есеї, дискусії, круглі столи тощо

7 Форми поточного та підсумкового контролю

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	80	
Іспит	20	
Всього	100	

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

1 семестр

⁵ Містить методи контролю результатів навчання студентів у процесі поточного та семестрового контролів.

Перевірка виконання практичної роботи.

T1. Інвалідність та проблеми доступності.

Форма контролю: Есе або аналітична доповідь з критичним аналізом сучасних підходів до розуміння інвалідності та доступності в Україні та світі.

Додатково: Презентація з дискусією у форматі семінару.

T2. Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для людей з інвалідністю в Україні.

Форма контролю: Оглядово-аналітичний реферат із порівняльним аналізом українського та міжнародного законодавства (наприклад, Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю).

Додатково: Усне опитування або дискусія.

T3. Доступність архітектурного середовища

Форма контролю: Проектна робота з аналізом існуючого об'єкта (або плану) на предмет доступності з рекомендаціями щодо його удосконалення.

Додатково: Презентація кейс-стаді з фотофіксацією.

T4. Транспортна та інформаційна доступність

Форма контролю: Письмовий звіт або міні-дослідження (із залученням реальних даних) з оцінкою доступності транспорту та/або інформаційних ресурсів для людей з інвалідністю.

Додатково: Тези доповіді для наукової конференції.

T 5. Розвиток універсального дизайну

Форма контролю: Наукова стаття або оглядова доповідь про сучасні тенденції у сфері універсального дизайну.

Додатково: Презентація з аналізом прикладів успішного впровадження.

Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

2 семестр

Перевірка виконання практичної роботи

T6 . Принципи універсального дизайну

Форма контролю: Тестування (у вигляді кейсів або ситуаційних завдань) на розуміння 7 принципів універсального дизайну.

Додатково: Розробка інфографіки або візуального плакату.

T7. Поняття «Розумне пристосування»

Форма контролю: Кейс-аналіз з прикладами «розумного пристосування» у різних сферах (освіта, працевлаштування, соціальні послуги).

Додатково: Підготовка наукового дослідження за власною темою.

T8. Покращення «Безпеки для всіх» завдяки впровадженню принципів універсального дизайну

Форма контролю: Розробка політики або рекомендаційного документа щодо підвищення безпеки через універсальний дизайн.

Додатково: Підготовка дослідження.

T9. Застосування принципів універсального дизайну в дизайн-середовищі України

Форма контролю: Дослідницький проєкт або аналітичний звіт з прикладами українських практик.

Додатково: Продовження роботи над власним дослідженням.

T10. Легкість сприйняття інформації як один з принципів універсального дизайну

Форма контролю: Практичне завдання – розробка інформаційного матеріалу/авторського проєкту згідно з принципами легкого сприйняття.

Додатково: Самооцінювання + експертна оцінка одногрупників (peer review).

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

1, 2 семестр

Оцінювання експозиції по кількостям балів зазначена в окремій таблиці у розділі 8.1. На оцінку відмінно здобувач має вміти провести власне дослідження, розробити та подати проєкт, апробувати та підготувати наукову статтю. Оцінка добре ставиться, якщо є незначні відхилення від зазначених вимог і задовільно коли помітні порушення.

Орієнтовний перелік питань до семестрового контролю

1 семестр

1. Як змінювались підходи до розуміння інвалідності у світовому та українському контекстах?
2. Що таке «бар'єри» у середовищі, і як вони впливають на якість життя людей з інвалідністю?
3. Які ключові положення Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю стосуються доступності?
4. Проаналізуйте основні нормативно-правові акти України щодо забезпечення доступності середовища.
5. Які існують розбіжності між формальною наявністю нормативної бази та її реалізацією в Україні?
6. Які критерії використовуються для оцінки архітектурної доступності громадських об'єктів?

7. Наведіть приклади типових помилок у проектуванні архітектурного середовища з позиції універсального дизайну.
8. Оцініть рівень доступності громадського транспорту в Україні для різних груп населення.
9. Що таке інформаційна доступність і як її реалізують у цифровому просторі?
10. Які бар'єри в комунікації виникають у людей з різними типами інвалідності?
11. Охарактеризуйте етапи розвитку концепції універсального дизайну у світовій практиці.
12. У чому полягає відмінність між «доступністю» та «універсальним дизайном» як підходами?
13. Які чинники сприяють або гальмують розвиток універсального дизайну в Україні?
14. Як універсальний дизайн впливає на інклюзію та соціальну інтеграцію в суспільстві?
15. Розробіть пропозиції щодо інтеграції принципів універсального дизайну у державну політику з урбаністики чи транспорту.

2 семестр

1. Охарактеризуйте 7 принципів універсального дизайну. У чому їхня цінність для суспільства?
2. Які з принципів універсального дизайну найчастіше порушуються в українському контексті? Чому?
3. Як співвідносяться принципи універсального дизайну та інклюзивного дизайну?
4. Наведіть приклади практичного застосування кожного з принципів універсального дизайну у проектуванні фізичного середовища.
5. Що таке «розумне пристосування» згідно з міжнародним правом та українським законодавством?
6. У чому полягає різниця між універсальним дизайном і розумним пристосуванням як підходами до забезпечення доступності?
7. Проаналізуйте приклади реалізації розумного пристосування в освітніх або трудових закладах.
8. Які є виклики у впровадженні «розумного пристосування» у державному та приватному секторах?
9. Як принципи універсального дизайну сприяють покращенню загальної безпеки в суспільстві?
10. Оцініть роль універсального дизайну в реагуванні на надзвичайні ситуації (евакуація, попередження тощо).
11. Наведіть приклади реалізації принципів універсального дизайну у візуальному, інформаційному або архітектурному середовищі в Україні.
12. Які бар'єри існують у впровадженні універсального дизайну в українських містах?
13. Що означає «легкість сприйняття інформації» як принцип універсального дизайну, і як він впливає на комунікацію з різними аудиторіями?
14. Як забезпечити доступність цифрових продуктів (вебсайти, мобільні

- додатки) згідно з принципами легкого сприйняття інформації?
15. Розробіть концепцію дизайн-рішення, що базується на універсальному дизайні, з урахуванням безпеки, розумного пристосування та легкого сприйняття.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК) 1 семестр	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>T1</i> Інвалідність та проблеми доступності.	10
<i>T2</i> Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для людей з інвалідністю в Україні	10
<i>T3</i> Доступність архітектурного середовища	20
<i>T4</i> Транспортна та інформаційна доступність	20
<i>T5</i> Розвиток універсального дизайну	20
Всього	80
Екзаменаційний контроль	
Підсумковий контроль	20
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК) 2 семестр	
Форми поточного та екзаменаційного контролю змістових модулів/дисципліни	Максимальні бали за виконані завдання
<i>T6</i> Принципи універсального дизайну	10
<i>T7</i> Поняття «Розумне пристосування»	20
<i>T8</i> Покращення «Безпеки для всіх» завдяки впровадженню принципів універсального дизайну	20
<i>T9</i> Застосування принципів універсального дизайну в дизайн-середовищі України	20
<i>T10</i> Легкість сприйняття інформації як один з принципів універсального дизайну.	10
Всього	80
Екзаменаційний контроль	
Підсумковий контроль	20
Всього	20
Разом за семестр вивчення дисципліну	100

Приклад диференційованого заліку за виконання курсового проекту (роботи)

Пояснювальна записка	Ілюстративна частина	Захист роботи	Сума
до ____	до ____	до ____	100

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Універсальний дизайн» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Доктор філософії» Третій (освітньо-науковий) рівень за спеціальністю «В2 «Дизайн»_ КДАДПМД ім. М. Бойчука. 2023. 18 с.
2. Слайди, презентації.
3. Проектор.
4. Демонстраційний дидактичний матеріал.
5. Ілюстративний матеріал, альбоми, каталоги, відео про роботу професійних художників.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁶

1. Christophersen J. Universal design: 17 Ways of Thinking and Teaching. Husbanken 2002. 387 с.
2. Null R. Universal design: Principles and Models. CRC Press:Taylor & Francis Group. 2014. 345 с.
3. Meyer Anne, Rose David H., Gordon D. Universal Design for Learning: Principles, Framework, and Practice. 2025. CAST. 166 с.

⁶ Зазначається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні даної теми.

4. Martins Nuno, Brandão Daniel, Paiva Francisco. Perspectives on Design and Digital Communication III: Research, Innovations and Best Practices. (Springer Series in Design and Innovation, 24) 1st ed. 2023. 421 с.
5. Азін В. О., Байда Л. Ю., Грибальський Я. В., Красюкова-Еннс О. В. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб./ за заг. ред. Байди Л. Ю., КрасюковоїЕннс О. В. - К., 2013. -128с.
6. Універсальний дизайн в медичних закладах: метод. посібник / Автори-упорядн.: Л. Байда, О. Іванова /за заг. ред. О. Іванова; ПРООН в Україні, Спільна Програма «Сприяння інтеграційній політиці та послугам для людей з інвалідністю в Україні». К.: Ваіте, 2019. 56 с.
7. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивноресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ : 2018. 252 с.
8. Levine Danise. Universal Design New York. The State University of New York Buffalo, NY. 2003. 236 с.
9. Salmen J. Universal Design and the Recreation Environment. Trends, 33(1). 1996. С. 14-19.
10. Connell B., Sanford J. Research Implications of Universal Design. Enabling Environments: Measuring the Impact of Environment on Disability and Rehabilitation, E Steinfeld & G Danford, editors. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishing. 1999. С. 35-37.
11. Inclusive Design Research Centre. URL: <https://idrc.ocadu.ca/>
12. Кривуц С.В. Методичні рекомендації з дисципліни «Особливості проектування інклюзивного предметно-просторового середовища» для студентів 1 курсу другого рівня вищої освіти /магістр/ за напрямом підготовки 022 «Дизайн» освітньо-професійної програми «Дизайн архітектурно-ландшафтного середовища», Х.: ХДАДМ, 2022. 50 с.
13. Fletcher Howard. The principles of inclusive design. (They include you.). CAFE: UK. 2006. 30 с.

10.2 Допоміжна література

1. Бондар Т. І. Інклюзивна освіта: теорія і практика: навчально-методичний посібник для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступеня доктор філософії за спеціальністю 011 Освітні педагогічні науки (денної та заочної форми навчання) / Т. І. Бондар. – Мукачево: МДУ, 2021. 88 с.
http://dspace-s.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/8055/3/inclusive_%20education_theory%20and%20practice_a_%20textbook
2. Борисенко Є., Брем С., Іванова О., Опаленик Я., Сарсадських І., Свет Є. Універсальний дизайн: конспект лекцій. (Уклад.: Виртосу І., Іванова О.). ПРООН. 2024. 118 с.
3. Литвин І.М., Басик В.В., Гавриленко Т.Л., Галушко М.І. Розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників, які працюють з дітьми з особливими

освітніми потребами: навч.-метод. посіб. Черкаси: КНЗ «ЧОПОПП ЧОР», 2020. 80 с.

4. Семигіна Т.В. Універсальний дизайн у містах України: обов'язки та можливості громади. *Регіональна політика: історія, політико-правові-засади, архітектура, урбаністика*. У 3-х ч. Київ-Тернопіль, 2017. Ч. 2. С. 34-38

10.3 Інформаційні ресурси

1. <https://www.unicef.org/education/inclusive-education>
2. <https://education-inclusive.ch/>
3. Конвенції ООН про права інвалідів: Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 61/106, що прийнята на шістдесят першій сесії ГА ООН 2006 р. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010
4. Закон України про права осіб з інвалідністю № 1767-VI 2009 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
5. ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». [Чинний від 2019-04-01]. Вид. офіц. Київ: Мінрегіон України, 2018. 64 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1XPb0yBipgi86aGABwac6dhfKtSK3FSVY/view>
6. Державна служба статистики України. Соціальний захист населення України. URL: https://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2023/zb/10/zb_szn_2022.pdf
7. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
8. Конфедерація роботодавців України. Базова інформація про інвалідність. URL: https://pwd.employers.org.ua/ua/book/2_1
9. Конфедерація роботодавців України. Офіційна статистика. URL: <https://employers.org.ua/news/id2642>
10. Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» № 875-XII від 21.03.1991
11. Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні» № 2961-IV від 06.10.2005
12. Постанова КМУ № 321 від 05.04.2012. «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації (технічними та іншими засобами реабілітації) осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані такі засоби, їх переліку».
13. The Americans with Disabilities Act (ADA). URL: <https://www.ada.gov/>

Л И С Т**узгодження робочої навчальної програми**

з дисципліни _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки _____ за напрямом/спеціальністю _____,
(бакалаврів/магістрів) (шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

_____ (вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)			
Випускова кафедра – _____ (назва кафедри)			